

КОНОТАТИВНИЙ КОМПОНЕНТ У СТРУКТУРІ ЗНАЧЕНЬ КОНТЕКСТНИХ СИНОНІМІВ (НА МАТЕРІАЛІ СУЧАСНОЇ ЖІНОЧОЇ ПРОЗИ)

У статті досліджено конотації в структурі значень контекстних синонімів, дібраних з текстів сучасної жіночої прози, визначено емотивні, оцінні, експресивні відтінки конотативного компонента ситуативно близьких за значенням слів, описано гендерні й національно-культурні конотативи, наявні в сучасній жіночій прозі.

Ключові слова: контекстний синонім, конотація, конотативний компонент, емотивність, оцінність, експресивність, конотатива.

В статье исследуются коннотации в структуре значений контекстуальных синонимов, выбранных из текстов современной женской прозы, определяются эмотивные, оценочные, экспрессивные оттенки коннотативного компонента ситуативно близких по значению слов, описаны гендерные и национально-культурные коннотативы, имеющиеся в современной женской прозе.

Ключевые слова: контекстуальный синоним, коннотация, коннотативный компонент, эмотивность, оценочность, экспрессивность, коннотатива.

In the article the connotation component of the contextual synonyms in the modern feminism prose is investigated, the emotional, the evaluation and the expressive senses of their structure are determined, the functional features of the contextual synonyms in the artistic literary text are described.

Synonym is the special linguistic phenomenon that constantly is in sign of linguists. Present linguistic science interests on what reason of the words became synonyms, that preceded it and as a certain subject of broad casting will behave to such rapprochement.

In the article put an aim to describe the connotation component of of their structure of context synonyms, extraordinarily originally used in modern women prose.

The choice of the problem is predefined, firstly, that context synonyms is not described fully in the terms of the communicative linguistic, secondly, synonyms come forward as mighty means of the reflection women's manner of the letter, when semantically, stylistically, emotionally treat in broad casting, in artistically-literary work, they are the transmitters of mine-out and envisaged functional values.

Thus, the establishment of the closeness of the values of the words in the context of the artistically-literary text of the modern women prose from the point of view of the linguistic pragmatic is interesting and effective, because fully removes both individual experience of author and handwriting of whole literary flow, accordingly, manner of perception of the world and mastery of the image of the artistic realities of sender. Research of modern woman prose in terms of the communicative linguistic remains actual and open, in fact needs the detailed comments of considerably anymore amount context the synonyms units originally used by the authors of the modern prose.

Key words: the contextual synonym, the connotation, the connotation component, the emotional, the evaluation, the expressive, the connotatyme.

Синонімія як мовний і мовленнєвий феномен відбиває виражальні потенції лінгвальної системи. Універсальність явища близькозначності, що відбиває діалектичну взаємодію семантичної тотожності й відмінності засвідчує, з одного боку, системні зв'язки лексичних одиниць, а з іншого, дає змогу повніше усвідомити семантичний обсяг мовних знаків. Схожість значень контекстних синонімів традиційно описують у межах семантики. Якраз семантика утвердила надійне підґрунтя й серйозну протекцію для сучасних і майбутніх лінгвістичних досліджень явища мовленнєвої синонімії. У руслі лінгвістичної семантики контекстну синонімію вивчали й досліджують нині Ю. Апресян [1], В. Басок [2], Г. Горох [7], Л. Лисиченко [10], О. Новікова [12], В. Павлов [14], О. Тараненко [16], В. Черняк [18] та ін.

Як відомо, синонімія – це лексико-семантичне явище, що ґрунтується на близькості значень слів [16, с. 71]. Звернення до критерію близькості значень сьогодні спирається на сприйняття лексичного значення як складної багатокомпонентної структури семантики слова, що описують за допомогою компонентного аналізу. Така структура лексичного значення представляє ієрархічно впорядковану конфігурацію сем, що співвідносяться з аспектами її денотативного, сигніфікативного, конотативного і прагматичного значень. Сучасне антропоцентричне мовознавство, отже, визначає нові аспекти дослідження семантики слова, висуває модерні комунікативно-прагматичні претензії до вивчення близьких за значенням слів: зокрема, синоніми аналізують як активно вживаний засіб вербалізації

концептів, як важливий інструмент комунікації, репрезентант етнокультурних й емоційно-оцінно-експресивних характеристик мовця. Інакше кажучи, сучасну лінгвістику вже не задовольняє встановлення тотожності / близькості предметно-поняттєвого співвіднесення синонімів, модерну науку про мову цікавить індивідуальний характер семантики синонімів, їхня комунікативна інтенційність, контекстно-ситуативна зумовлюваність, що постали як здатність індивіда оцінювати й переживати схожість у процесі пізнавальної діяльності.

Саме цим пояснено вибір проблеми для нашого дослідження. У статті ставимо за мету описати конотативний аспект значення контекстних синонімів, надзвичайно своєрідно й оригінально використаних у сучасній жіночій прозі.

Синоніми реалізують найбільший конотативний потенціал у текстах художнього стилю. Художній текст надає широкий простір для функціонування синонімів, удосконалює їхні семантико-стилістичні, конотативні можливості, розширює потенції вживання в мовленні. Якісні й оригінальні контекстні синоніми наявні й у сучасній жіночій прозі.

Сьогодні українська жіноча проза – це передусім творчість Люко Дашвар (1), Оксани Забужко (2), Ірени Карпи (3), Євгенії Кононенко (4), Марії Матіос (5), Ірени Роздобудько (6) та ін. Мистецькі дітища письменниць поєднують у собі жіночу суб'єктивність і світогляд особистості. Специфіка моделювання картин буття, що нерідко визначають за гендерною ознакою, зумовлює появу «інших», відмінних від використовуваних письменниками-чоловіками, засобів створення художньої реальності в жіночій прозі. Інакше використано й мовні засоби, зокрема, вони по-особливому зближуються значеннями слова.

Контекстні синоніми як мовні знаки і як результат вторинної номінації в художньо-літературному дискурсі сучасної жіночої прози є репрезентантами конотативної інформації. Комунікативно зорієнтована лінгвістика засвідчує трактування конотації як елементів смислу повідомлення (висловлення), що постають із взаємодії вихідних значень речень і слів з фоновими знаннями учасників спілкування під впливом контексту і ситуації

або додаткові до основного значення семантичні, стилістичні, емоційно-експресивні, національно-культурні тощо відтінки основного значення слова, фразеологізму, словосполучення, висловлення, тексту (дискурсу), які надають їм особливого, неповторного забарвлення в спілкуванні. Одиницею конотативної інформації як засобу вияву оцінності є конотатема [3, с. 214], що є одиницею суб'єктивного змісту слова, яке відбиває його експресивне значення, оцінне сприйняття мовцем довкрузжя й ситуації мовлення. Така тристороння взаємодія продукує три групи конотатем: емоційну (емотивну), експресивну та оцінну.

Оцінка, емоція та експресія – це ті людські міркування й переживання, що спроможні передавати контекстні синоніми під час комунікації. На думку А. Вставського, у структурі конотації контекстних синонімів потрібно виділяти три елементи:

- 1) емотивність як спосіб вираження емоційного ставлення мовця до предмета повідомлення;
- 2) оцінність як спосіб вираження позитивного або негативного ставлення мовця до повідомлення;
- 3) експресивність як зазначення міри вияву тієї чи тієї ознаки [5].

Емотивні конотатемами утворюють емотивний (емоційний) мікрокомпонент конотативного значення контекстних синонімів, оцінні – оцінний, експресивні формують експресивний.

Емотивний мікрокомпонент уналежнюємо до найпродуктивніших типів вираження конотативного компонента контекстних синонімів у художньо-літературному дискурсі сучасної жіночої прози, оскільки емоції є однією з форм відбиття й пізнання об'єктивної реальності, виражають почуття, ставлення людини до подій і явищ навколишнього світу.

В. Телія зазначає: «Емоційність – це компонент, що співвідноситься з висловленням почуттів, настрою, суб'єктивного ставлення» [17, с. 142]. Емотивний елемент, через який зближуються значення слів у контексті, наявний, наприклад, у ситуативно синонімічній парі *брудний – тяжкий*. У реченні *Що вдієш, ну не вмють вони (чоловіки) ні родить, ні хоронить, ці найтяжчі й найбрудніші життєві роботи призначено жінкам*

(2, с. 301) виділені слова синонімізуються через емоційний мікрокомпонент 'моральний осуд', адже те, що несе в собі страждання, труднощі, знегоди, є неприємним і неприйнятним для людини, тому викликає огиду й мерзенність.

Сучасні лінгвісти визначають різні класи емоцій. А. Кунін поділяє їх на два види: позитивні (відтворюються через меліоративні конотативи) та негативні (репродукуються через пейоративні мікрокомпоненти) [9, с. 205]. Зокрема, через позитивні емоційні елементи, що ситуативно з'являються в значенні слів, синонімізуються в контексті слова *цікавий* – *креативний*, *побожно* – *благоговійно*, а через негативні – *покинутість* – *непотрібність*, *сумно* – *самотньо*: *Кожен раз, коли Редька чула слово «роботка», навряд чи малась на увазі цікава, креативна, добре оплачувана посада з перспективою закордонних поїздок і подальшого розвитку* (3, с. 32); *Так сплять упевнені в собі люди. Дивлюся на нього майже побожно і благоговійно, чуючи, як хвиля ніжності вихлюпується з мене* (5, с. 206); *Редьці стало сумно й пронизливо-самотньо, як у дитинстві, коли вже всіх забрали з дитсадка, а ти сидиши під хижим поглядом нічної няньки* (3, с. 48); *Звідкілясь з-за рогу заскочило її дитяче відчуття покинутості, нікому-непотрібності, хоча, напевно, геть не так би мало бути в травматологічному відділенні* (3, с. 79).

Модерне мовознавство фіксує класифікації більшої кількості емоцій та їхніх відтінків. Н. Лук'янова виділяє десять типів емоцій, що можуть бути представлені в мовному знакові [11, с. 134]. Така класифікація ґрунтується на уточненні мікрокомпонентів, що передають емоції, – емосем – мінімальних одиниць вираження емотивного значення.

Спираючись на думку Н. Лук'янової, визначаємо десять емоцій, що можуть передавати слова, ситуативно синонімізуючись через такий емотивний елемент у художньо-літературному дискурсі сучасної жіночої прози [11, с. 136]:

1) пестливість (приємне відчуття, ніжність, любов до кого, чого-небудь): *Даремно вона не уявляла їхнього пригортання і пестощів* (5, с. 37), *Притомлене сонце встає з його очей – і ми*

цілуємося ніжно, без пристрасті, лише з безберегою ласкавістю і теплом (5, с. 13);

2) жартівливе ставлення (жартівливе ставлення мовця до кого-, чого-небудь, тобто те, що кажуть або роблять заради розваги, веселощів). Наприклад: *Я завжди ставилася з іронічним жалем до тих, хто живе у просторі перезрілої мелодрами, безпорадно хапаючи **вичახле**, **зужите** кохання за хвіст, істерично тягнути його туди, куди воно не хоче* (4, с. 28);

3) іронія (прихована насмішка, вибухова сила якої замаскована серйозною мовною формою): *Непроглядна передбачуваність того, що має бути завтра і післязавтра, через рік і завжди давала відчуття **затхлості** і **всеоднаковості*** (5, с. 61);

4) несхвалення (осуд, негативна оцінка). Наприклад: *Ці руки могли хіба що відбирати останню краплю життя і запечатувати собою **нудне** й **одноманітне** земне тривання* (5, с. 98);

5) негожість, ганебність (найвища міра несхвалення з огляду на соціальні норми): *Терпіти не можу арт-хаусне кіно. Воно **нудне**, **затягнуте** і **випендрьожне*** (3, с. 72);

6) нехтування (зарозуміле, позбавлене уваги й поваги ставлення до кого-, чого-небудь). Наприклад: *Отже, ви весь час ловите на собі **неприховані голодні** погляди жінок-кар'єристок? – камера фіксує її іронічну посмішку і піт на лисині товстуна* (4, с. 80);

7) презирство (почуття повної зневаги, крайньої неповаги до кого-, чого-небудь): *Мабуть, тому що Німеччина асоціювалася у неї з ковбасою і булочками, а похресник тата — це ж таки її хресний брат, а брати завжди якісь трохи **недолугі** й **пригальмовані**, народжені для того, щоби за них було соромно перед подругами* (3, с. 208);

8) зневага (навмисне приниження чиеї-небудь гідності): *Редька із сумішшю завороження й огиди ковзала поглядом по відрізаных капловухих головах, аж тут раптом, просто з-під ятки з розкладеними на ній тельбухами випірнула **стара, чорна, зморщена** бабця з целофановим пакетом у руках* (3, с. 211);

9) грубість (образа, грубе ставлення мовця до позначуваного суб'єкта): *Зрештою, в напівсутінках (повне світло тут вмикали, лише коли прибирали вдосвіта, та й то було так страшно, що прибирання скорочували до явно не стереотипних німецьких стандартів) всіх цих **подертих, попалених, погризених** диванів, надщерблених попільниць і побитих кулаками й головами столів особливо ніхто не роздивлявся (3, с. 102);*

10) лайливість (осуд і загида, невдоволення через вживання лайливого слова, щоможе бути представлене одним або обома синонімами-лайками із ситуативного ряду. Наприклад: *... в гори ходила хіба що в Карпати чи в Крим – протоптаними стежками і з друзями – та й то вмудрялася десь **завтикати, заблукати** й дертися з переляку через чагарі, поки ніч не зовсім впала – це явно завдання стрьомнувате (3, с. 211).*

Емотивність як компонент конотації, що закріплює в семантиці інформацію про емоційне ставлення до предмета чи явища, є рушієм міркування людини про якість, характер, значення кого-, чого-небудь і через це тісно пов'язана з оцінюванням навколишньої дійсності, тобто оцінкою як складником конотативного компонента значення контекстних синонімів.

Специфіку вираження оцінного елемента значення досліджували вітчизняні й зарубіжні мовознавці, зокрема такі, як О. Вольф [4], Т. Космеда [8], І. Оніщенко [13], М. Ретунська [15] та ін. На думку І. Оніщенко, оцінка – це функційно-семантична категорія, що спирається у своїй семантиці на аксіологічну константу, являє собою сукупність різнорівневих мовних одиниць з оцінним значенням, які виражають позитивне чи негативне ставлення мовця до змісту мовлення, реалізуючи силу впливу, спрямовану на досягнення комунікативно-прагматичного завдання [13, с. 98]. Т. Космеда визначає оцінку як наслідок мовного вираження логіко-філософських оцінних суджень, що не може існувати у відриві від будь-якої іншої філософської категорії, оскільки є однією з найважливіших та універсальних філософських категорій, без яких людині неможливо виробити правильну орієнтацію у світі, в суспільстві [8, с. 18].

Так чи інакше всі науковці сходяться на тому, що оцінне ставлення до реальної дійсності є унікальним і суб'єктивним способом світосприйняття. Оцінний елемент конотативного компонента значення контекстних синонімів формується у структурі семантики залежно від комунікативних умов та являє собою схвальну або несхвальну вербальну оцінку. Оцінка є наслідком ситуативної актуалізації оцінних конотативів у структурі значення контекстних синонімів, тому тут співвіднесення за шкалою 'добре – погано' ґрунтується не на загальнологічних критеріях, а на тих емоціях, що називає позначуваний предмет, процес або явище. Зокрема, у реченні *Тепер мені навіть здалося, що упізнала цю огидну, тлусту, невиразну пику* (6, с. 185) слово *огидний*, що має в закріпленому словнику значенні постійний мікрокомпонент 'поганий', синонімізується з лексемою *тлустий* 'гладкий, огрядний, опасистий (про людей)' [6, с. 1502] – *невиразний* 'який не відбиває внутрішніх якостей, переживань людини' [6, с. 974], у такий спосіб надаючи їм контекстно негативної суб'єктивної оцінки.

Оцінний компонент у структурі ситуативних синонімів містить конкретну оцінку за такими ознаками:

1) зовнішністю: *А в Редьки справи йшли десь так, як у сальцисона, що полежав на кухні без холодильника: на коні її розтрушувало навсібіч, на карате з неї сміялися інші діти через її огрядність і повільність, стріляла вона сяк-так, і тільки одного разу влучила в десятку, коли уявила замість мішені розмальовану зелено-голубими тіннями вчительку математики* (3, с. 38), *Ти ж лікарка. І добре знаєш, який страшний і неестетичний вигляд мають ті, хто накладає на себе руки* (5, с. 206);

2) особливостями мовлення (мовними здібностями): *Таїна... глибока, як ніч, таїна веде опівнічними стежками двох заблудлих з радості і похмілля, і регоче з подиву і цікавості, бо вона не знала, що мова закоханої жінки може бути такою бідною і скупюю* (5, с. 16), *Лежу непорушно, ущерть переповнена жаром, сита тобою, сонна, утішена – мало не зомліла, та радісна, радісна, як земля, яку пошкородили борони, і муркочу*

щось безтямне і нерозумне, і не соромлюся глупоти і безсилля (5, с. 13);

3) розумової діяльності: *Була би Редька нормальною, свідомою, газдівською дитиною з Івано-Франківської області, то так би її тут і бачили з її шенгеном* (3, с. 64);

4) характером: *Ти його любиш, розуміючи всю абсурдність і ненормальність своєї любові до нього, приймаючи такого, яким він є; жорстокого, безвідповідального...* (5, с. 18);

5) вмінням та навичками: *То був би акт справедливості у театральній галактиці, де стільки чоловіків грало жіночі ролі! Грало невиразно, однобічно, безлико...* (1, с. 129).

На думку Н. Лук'янової, наявні два типи оцінності в семантичній структурі значення контекстних синонімів: раціональна (інтелектуальна) – оцінка навколишнього середовища (суб'єктів, предметів, явищ) та емоційна – оцінка, що постала через людську психологію [11, с. 40].

Інтелектуальна заперечна оцінка наявна, наприклад, у ситуативно близьких словах *убогий – захаращений – неохайний*, а інтелектуальна схвальна в значеннях лексем *чистий – світлий – стерильний*, у яких зазначення характеру позначуваного предмета чи дії супроводжено співвіднесенням позначуваного об'єкта зі шкалою 'добре – погано': *Я вийшла, кинувши останній погляд на кухню, яка тепер здавалася досить вбогою, захаращеною і не дуже охайною* (6, с. 117); *Моя кухня була чиста, світла, стерильна, з гарними вбудованими меблями, з ламінованою підлогою і величезними вікнами, над якими тихо працював кондиціонер* (6, с. 117). Зумисно протиставляючи контекстні означальні синонімічні ряди, авторка оцінно протиставляє не лише кухні жінок, а й їхнє життя, світобачення і світосприйняття.

Естетична (психологічна) оцінка зазвичай стає засобом актуалізації в семантичному змісті контекстних синонімів національної та гендерної конотативи. Ситуативні синоніми мають високий ступінь абстракції, зосереджують саме той суб'єктивний обсяг, що дає змогу суб'єктові варіювати референтне віднесення знака залежно від поглядів мовця, його

смаку, його звичаїв, світогляду, інтересів і тощо. На референтне віднесення оцінного знака впливають професійні, національні, соціальні, гендерні та інші чинники. Що добре для однієї епохи, за одних умов, є поганим за інших; що добре для національної свідомості одного народу, те погане для іншого; що за певних обставин схвалює жінка, може заперечувати чоловік. Через це контекстна синонімізація слів у жіночому художньо-літературному дискурсі промовисто відбиває фемінну оцінку. Наприклад, оцінку чоловіка / жінки у фемінній свідомості можна простежити в промовистій і разючій ситуативній синонімізації та одночасному протиставленні маскулінного фемінному *великий – могутній / маленька – зіщулена: Безконечне мовчання тисне тишу – і раптом уривається беззвучним зітханням великого, могутнього чоловіка, що цілує коліна маленької зіщуленої жінки* (5, с. 132).

Дослідження гендерної конотативи у складі оцінного елемента контекстних синонімів засвідчує й збіги в маскулінно / фемінних стандартах, що радше пов'язується з особливостями етнічно-ментальної свідомості, а тому з актуалізацією національно-культурних конотатив.

Національно-культурні конотативи 'мужність', 'чесність', 'талановитість' засвідчують спільну позитивну оцінку якостей і характеристик особистостей: *Сам тільки Бог знає, про яких жінок таємно мріють чоловіки – чи вони також мріють про мужніх, непродажних, нестандартно обдарованих?* (5, с. 73). У схваленні такої особистості через позитивно-оцінну синонімізацію *мужній – непродажний – обдарований* відбита орієнтація українського народу на певні соціальні цінності, що служить не лише підґрунтям національно-культурної конотативи, а й сприяє образному та емоційно-оцінно-експресивному характеру подання інформації.

Контекстні синоніми, що несуть у собі національно-культурну конотативу, зберігають інтертекстуальний зв'язок з кодом етнокультури, тому сприяють у свідомості реципієнта поступу й відтворенню образної картини, зрозумілої лише визнавцю окремого соціуму, оскільки зазвичай спираються на

реалії, відомі певному народові. Історико-етнографічні відомості, матеріально-духовні цінності сучасного українського соціуму відбито в ситуативній синонімізації слів *ім'я* – *статус*, що зближуються значеннями в контексті через оцінний мікрокомпонент 'привілейований стан': – *Ти просто заздриш, – відрубувала Соня. І додавала трохи м'якше: – В цьому місті по-іншому й не можна. Ти маєш роботу, маєш ім'я, маєш статус. Його треба підтримувати* (3, с. 56).

Національно-культурні конотативи зазвичай постають як результат контекстної синонімізації слів, що означають:

1) характеристику людини та її стану: *Ми сплетені і зцементовані, пророслі одне крізь одного, мов квітка крізь камінь... охоплені вогнем і оточені льодом; приголублені Божою ласкою і Божим перстом у розтерзаному брехнею і кров'ю світі...* (5, с. 67);

2) поведінку людини: *Любові, коли приймаєш і виправдовуєш усе* (5, с. 18);

3) соціальний стан: *Ось і виправдовуй цього жеребця, цього огира!* (5, с. 22);

4) побут і його предмети: *Їх наплічники, ров'язані й розмотлошені, лежали на стелажі вздовж стіни. Що з них поцупили, а що лишили – справа лотереї* (3, с. 301);

5) звичаї, обряди: *Коли б ти була розумною і поводи́ла себе відповідно до свого статусу і віку, ти давно вийшла би в місто, посиділа в якомусь придорожньому кафе чи полежала на пляжі, чи купила б якоїсь смакоти і святкувала б сама з собою безсоромне, егоїстичне свято свободи* (5, с. 22);

6) повір'я, забобони, народну медицину: *Я картала себе, переконувала, видобувала з пам'яті застороги, мораль* (5, с. 20);

7) образи живої природи: *Довкіл Жінки у білому було тихо й безвітряно, але її волосся чомусь мінилося, як у манекенниці з обкладинки «Pari Match»* (5, с. 271).

Отже, гендерні й національно-культурні конотативи ситуативних синонімів у жіночому художньо-літературному дискурсі відбивають приховану оцінку, усвідомлювану адресантом і, як результат, адресатом мовлення відповідно до їх

культурно-ментальної компетенції, соціального статусу та статевої належності.

Поряд з емотивністю та оцінністю тісно переплітається експресивність. А. Вставський зауважує: «Якщо емотивність пов'язується з висловленням почуттів, настрою мовця, а оцінка відбиває етнокультурний розвиток суспільства, тобто є соціально зумовленою, то експресивність, поєднуючи оцінність й емотивність, сприяє створенню додаткового аспекту інформації якраз про міру і ступінь вияву ознаки» [5].

Контекстно синонімічний ряд *кружляти – линути – ширяти* можна представити як *кружляти* (рухатися навколо кого-, чого-небудь, описуючи кола [6, с. 492]) + 'експресивність' = (синонімізується) *линути* (пориватися, рватися до кого-, чого-небудь, кудись [6, с. 521]) + 'експресивність' = *ширяти* (стрімко пролітати, проноситися [6, с. 1609]): *Задерла голову в ясні небеса, спостерігала за чорними круками: кружляли-линули-ширяли у вишині, ганяли одне одного, співали-крукали* (1, с. 205). Значення кожного наступного синоніма в ситуативно синонімічному ряді, отже, доповнює мікрокомпонент 'експресивність', що передає більшу міру вияву ознаки, за рахунок якої слова й зблизилися семантикою в контексті.

Отже, контексні синоніми в сучасній жіночій прозі є фіксаторами й репрезентантами емотивної, оцінної та експресивної інформації, зосередженої в однойменно відповідних конотатах, що містяться в конотативному компоненті лексичного значення ситуативно синонімічних одиниць. Поступу та актуалізації такі конотативи зазнають за інтенційно-зумисних умов спілкування, заздалегідь вибудованих адресантами з особливою національно-культурною й гендерною належністю. Дослідження конотативного аспекту значення контекстних синонімів сучасної жіночої прози залишається актуальним і відкритим, адже потребує докладних коментарів значно більшої кількості ситуативно синонімічних одиниць, які оригінально використовують авторки сучасної прози.

Бібліографічні посилання

1. **Апресян Ю. Д.** Лексическая семантика (синонимические средства языка) / Ю. Д. Апресян. – М. : Наука, 1974. – 367 с.
2. **Басок В. А.** Контекстуальна синонімія : семантико-стилістичний та прагматичний аспекти (на матеріалі іменників сучасної німецької мови) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04 «Германські мови» / В. А. Басок. – К., 2006. – 20 с.
3. **Бацевич Ф. С.** Вступ до лінгвістичної прагматики / Ф. С. Бацевич. – К. : ВЦ «Академія», 2011. – 304 с.
4. **Вольф Е. М.** Функциональная семантика оценки / Е. М. Вольф. – М. : Наука, 1985. – С. 37–38.
5. **Вставский А. Н.** Коннотативный компонент : проблемы интерпретации [Электронный ресурс] / А. Н. Вставский // Вестник Омского гос. пед. ун-та : электронный научный журнал. – Вып. 2006. – Режим доступа : <http://www.omsk.edu/article/vestnik-omgru-29.pdf>.
6. **Великий** тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К. ; Ірпінь : Перун, 2005. – 1728 с.
7. **Горох Г. В.** Лексична синоніміка у творах Уласа Самчука (спроба семантико-функціонального аналізу) : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.02 «Языки народов СССР (украинский язык)» / Г. В. Горох. – К., 1995. – 259 с.
8. **Космеда Т. А.** «Грамматика оцінки» як актуальна проблема сучасного мовознавства / Т. Космеда, О. Халіман // Лінгвістичні студії. – 2011. – Вип. 22. – С. 17–23.
9. **Кунин А. В.** Курс фразеологии современного английского языка / А. В. Кунин. – Дубна : Феникс+, 2005. – 488 с.
10. **Лисиченко Л. А.** Лексикологія сучасної української мови. Семантична структура слова / Л. А. Лисиченко. – Харків : Вища шк., 1977. – 113 с.
11. **Лукьянова Н. А.** Экспрессивная лексика разговорного употребления / Н. А. Лукьянова. – Новосибирск : Наука, 1986. – 230 с.
12. **Новікова О. О.** Функціонування та переклад деяких

- синонімічних форм дієслів часу / О. О. Новікова // Мовознавство. – 1974. – № 4. – С. 75–80.
13. **Онiщенко Н. А.** Лексична сполучуванiсть в синонімічному ряді / Н. А. Онiщенко, А. М. Суддя // Актуальні проблеми сучасної лінгвістики та методики навчання іноземних мов в дослідженнях студентів. – Харків : НТМТ, 2007. – Вип. 3. – С. 97–102.
  14. **Павлов В. В.** Контекстуальна синонімія як вид семантичної еквівалентності / В. В. Павлов // Мовознавство. – 1982. – № 4. – С. 62–65.
  15. **Ретунская М. С.** Английская аксиологическая лексика / М. С. Ретунская. – Н. Новгород : Изд-во ННГУ, 1996. – 272 с.
  16. **Тараненко О. О.** Полісемічний паралелізм і явище семантичної аналогії / О. О. Тараненко. – К. : Наук. думка, 1980. – 116 с.
  17. **Телия В. О.** Вторичная номинация и ее виды / В. О. Телия // Языковая номинация (виды наименований). – М. : Наука, 1977. – С. 129–221.
  18. **Черняк В. Д.** Синонимия в русском языке / В. Д. Черняк. – М. : ИЦ «Академия», 2010. – 128 с.

Джерела фактичного матеріалу

1. **Дашвар Люко.** На запах м'яса / Люко Дашвар. – К. : Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2013. – 347 с.
2. **Забужко О.** Музей покинутих секретів : роман / О. Забужко. – К. : Факт, 2009. – 832 с.
3. **Карпа І.** Піца «Гімалаї» / І. Карпа. – Харків : Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2011. – 400 с.
4. **Кононенко Є.** Книгарня «ШОК» / Є. Кононенко. – Львів : Кальварія, 2009. – 128 с.
5. **Матіос М.** Чотири пори життя / М. Матіос. – Львів : «Піраміда». – 2009. – 293 с.
6. **Роздобудько І.** Якби / І. Роздобудько. – Харків : Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2012. – 256 с.

Рецензент: к. філол. н., доц. Голікова Н. С.

